

Marion Poschmann

Psia novela

Preklad Nóra Ružičková

1 Mestský úhor

Sedela som na schodisku pred vchodom zadbeneého baraku. Z betónových schodov sálalo teplo dňa, stmievalo sa. Pod korunami stromov krúžil prvý netopier. Jeho trhavý let. Vrhol sa do čiernych gaštanov a bleskovo sa zas vynoril. Hodila som do vzduchu kamienok. Netopier vzlietol, vymrštil sa za ním. Nezazrela som, či po ňom chňapol. Komáre sa rojili, vystupovali z lúky v nahrubo pixelovaných oblakoch, zastali vo vzduchu a pohli sa ďalej. Ich bzukot v mojej hlave. Inak bolo všetko mlkve. Barak vo svojej fažkopádnosti, prízemná budova, ktorá mohla byť kedysi predajňou potravín alebo materskou školou. Teraz boli okná zaklinované doskami, steny postriekané grafitmi. Piesok drhol pod džinsami, keď som posediačky zdvihla nohu. Odkopla som nabok pár črepín z fľaše, české pivo. Narazili do jedného z pôvodných blokov, ktoré obklopovali barak. Zrúcaniny, z ktorých trčal skelet zhrdzaveného oceľového nosníka, skameneliny, ktorým demolácia nemohla nijako ublížiť.

Dinosaurie vykopávky: vo výklade hračkárstva som dnes doobeda videla malú kartónovú škatuľu s plastovými kostami zaliatymi v sadre, k nim miniatúrna lopata, rýľ veľkosti pinzety a štetec na očistenie nálezu. Tu ležali desaťpalcové klince, na schodoch sa krútila špinavá hadica, v tráve sa rozpadalo staré náradie, píla, kladivo, hoblík, akoby chcel niekto len na chvíľu prerušiť prácu, ale potom sa tá pauza predlžovala, okolie natrvalo upadlo do stavu bezvedomia. Miesto žiadaného zlomu, ktoré povolilo, cez ktoré sa roky sypal piesok. Čas plynul so škrípaním.

Zovretou pästou som si podoprela hlavu a zahľadela sa na spustnutú lúku. Skorocel prepichoval asfalt a zavrtával sa do výšky, striebriстая palina vyrážala zo štrku a rozvíjala zúbkované listy, úponky černíc sa plazili cez kopy dreva a dáteliniská a rozpínali sa do kríkov. Fláky hrdze opadávali, komáre ma štípali. Nechala som ich štípať.

Moja tvár čierna. Oči svietili. Uvedomovala som si, že v prítmí svietia, cítila som obrovské zreničky, odlesk ľudskú belosť. Divokým zvieratám nevidno očné bielka, ja som však pozorala do začínajúcej noci bielo a zlostne, hrozivá bdelosť.

Za chrbtom mi tlkla celta, a neuvoľnila sa. Márný pokus o únik. V posledných mesiacoch som pribrala, na príčine bola zvláštna malátnosť. Nič som nerobila, niečo ma držalo dole, akási všeobecná ťažoba prestúpila toto leto, uhýbanie, prečkávanie, hĺbanie.

Z kríkov vykĺzlo čierne zviera a skrútilo sa mi pri nohách. Nevenovala som mu pozornosť. Pes neurčitej rasy. Dychčal. Zdalo sa, že okamžite zaspal.

Pozorovala som pohyb vetra, neviditeľný pohyb, ktorý sa prejavoval na riedkych rastlinách, palina a brezy ho zrkadlili svojim kolísaním, nepriamy, zapožičaný pohyb s impulzom vo veľkej diaľke. Brezy sa ohýbali, chveli, tráva sa vlnila, prúdila po zemi, vylievala sa až po okraj ulice, prach sa dvíhal, usádzal na tehlových úlomkoch, na suti. Akoby bolo v krajine čosi tajomné, v mihotaní mladých agátov, v tlmených tónoch betónových panelov. Vzdialené a neviditeľné sa zbieralo a nadobúdalo podobu. Akoby s touto krajinou niečo urobil čas, dal jej napätie a zmysel. Čas, ktorý inak zostával nevyužitý, čas, nebadane uplyvajúci, zbytočný.

Kráčala som po lesklých dlaždiciach, ktoré sa kedysi nachádzali v interiéri, teraz vonku, poletovalo po nich suché lístie, nebolo jednoduché predstaviť si, že toto miesto bolo kedysi zastrešené či dokonca zariadené nábytkom. Medzi

zanedbanými okrasnými kríkmi ležalo vymontované sedadlo z auta, na príjazdovú cestu sa z neho trúsil žltý moličan. V zhrdzavenom ráme sa držala tabuľa skla, zaprášila sa a dážd' ju vždy znovu umyl, bola nepoškodená, kým rám sa už takmer rozpadol.

Mestský úhor, vágny terén. Nemiesto, kde bolo kedykoľvek čokoľvek možné a nikdy sa nič neudialo. Usadila sa tu rumovisková flóra, dvíhala sa na veterných miestach, otvorených plochách, v prechodových oblastiach. Pomaly, veľmi pomaly sa rastliny vyskrutkovávali zo stvrdnutej pôdy, špirálovito rástli, točili sa nebadane dohora, do strán, vypĺňali priestor, otvárali puky, spúšťali listy, rozptyľovali peľ, to všetko nikto nevidel, príliš pomaly, ak sa človek díval holým okom, nezazrel to, možno si všimol výsledok, predĺženie, zahustenie.

Ojedinelé trvalky tu zostali ešte od minulého roka, hájili vo vetre svoju rovnováhu ako chudé kĺbové figúrky, vysušené od slnka, sčerneté od dažďa. Pionierske rastliny: pes prebehol krížom cez ne, zavadil o ne, rozvibroval ich.

Prešla som cez brezový háj, pod gumovými podrážkami mi mi škripali kusy rozbitej dlaždice, list ma plesol po líci, sklzol mi po koži. Potom moja trasa vyústila opäť do otvoreného priestoru. Po okraji úhorovej plochy viedla hlavná cesta.

Kým som vošla do ulice, ešte som sa raz obzrela. Vide-la som vlhké zhluky lístia, ktoré k sebe príťahovali tmú a prehlbovali ju. Rada by som zašla do tej najhlbšej tmy, medzi konáre a vetvičky, naslepo, bezcieľne a zotrvala tam, strá-vila tam noc. Ale zostala som v sivoľalovom šere, ktoré ma ne-držalo, v ktorom som sama bola fľakom plným tmy.

Električka prišla okamžite, nastúpila som a zahнала psa. Dvere sa mu zavreli pred ňufákom. Električka sa pohla. Pes sa za ňou uprene pozeral.

V okolí neboli takmer žiadne vyvýšeniny, v diaľke bolo vidieť rozvodnú skriňu, zastávku, za ňou sa strácalo svetlé strnisko, nad ktorým sa hodvábne vrstvlili oblaky. Pri ceste, ešte na lúke, sa mihlo čosi čierne. Ubúdajúce svetlo rozmazalo kontúry, bol to len tieň. Sledovala som ho pohľadom, stratil sa, znovu sa objavil, okolo prehučalo auto, stlmilo reflektory, mihotavý tieň akoby zažiaril, ťahal za sebou lesklý chvost, potom auto odbočilo a všetko zhaslo.

Na mojej zastávke električka zastala na úrovni ulice, vystúpila som a jednoducho pokračovala v chôdzi po rovine, neprítomnosť námahy mi vyhovovala, bolo ešte stále veľmi teplo. Vonku modré svetlo dlhého severského súmraku. Okolie trate zarastené palinou, mestská divočina. Rastliny vychradnuté od vytrvalej horúčavy, listy ovisali, ale stonky sa týčili v hustom zástupe ako ľudské postavy. Prešla som popri nich. Na chodníku niekoľko pichľavých dráčov v betónových nádobách, potom som dosiahla kužeľ svetla pred stánkom s občerstvením.

Stála som pri okrúhlom plastovom stole, páchlo to tu spáleným tukom a pivom, trochu som preratúvala, či by bolo márnوترatné vziať si radšej veľkú než malú porciu. Hranolky v kartónovej miske sa mastne leskli, majonéza matne iskrila, držala som horúcu misku, v teplom večere nechladla.

Celé roky som prechádzala touto ulicou, sem a tam, niekedy sa mi zdalo, že dráče čerpajú živiny z mojej neustávajúcej chôdze, že do seba nasali moju energiu a teraz ju stelesňujú: guľovitá tmavozelená, nestála žltozelená, kríky vyzbrojené ostňami, materializácie preludných pocitov, predĺženia, zaoblenia, zabudnutý vnútorný život, ktorý tu rozbujeľ.

Pes prešiel krížom cez ulicu a poklusom sa ku mne blížil. Pohyboval sa pokojne a ladne, kýval chvostom, dával najavo, že ma spoznal.

Nemal obojok. Dva metre predou mnou zastal. Nežobronil, len stál a čakal. Hodila som mu horúcu hranolku. Dôstojne sklonil hlavu a zlizol ju z chodníka. Hodila som ďalšiu. Chytil ju vo vzduchu a zhltoľ ju. Išľa som späť k stánku s občerstvením a kúpila jednu safaládku.

Pes vyjedol misku dočista, zodvihla som ju a hodila do koša. Pes si oblizol papuľu.

Podobal sa svojim vlčím predkom, aspoň vyžarovaním. Čierny, mohutný, s impozantnými pohybmi, ktoré ma určitým spôsobom desili. Bol huňatý a zanedbaný, aj keď nevyzeral ako tulák. Pôsobil ako divý pes. Nebolo pod jeho dôstojnosť žrať z kartónovej misky.

„Bež preč,“ povedala som a zdôraznila svoje slová letmým pohybom ruky. Išľa som domov popri svojich osobných kríkových a stromových formách. Pes udržoval úctivý odstup.

Pred vchodovou bránou som ešte raz povedala: „Bež!“ Zastrčila som kľúč do zámky a otvorila. Pes vkĺzol dnu cez odchýlené dvere a nasledoval ma po schodisku. Vošla som do bytu, vbehol do kuchyne a posadil sa pred drez. Uprene hľadel na vodovodný kohútik. Napustila som mu do misky vodu a položila ju pred neho na list starých novín. Nevyšplechol ani kvapku.

Kým pil, dlho a dychtivo, vzala som skladáciu stoličku opretú o stenu a s rozkročenými nohami som si na ňu sadla. Oprela som si lakte o stehná a bradu o ruky a pozorovala sklonenú psiu šiju. Sedela som uprostred kuchyne, ako sa sedáva na stavenisku v nedokončených priestoroch, keď si chce človek urobiť prestávku. Možno som chcela zdôrazniť, že pokladám túto situáciu za provizórium, možno som len bola príliš unavená na to, aby som sa šikovnými pohybmi bokov súkala do lavice za stolom. Potom som sa znovu postavila, napustila som si za pohár vody a zamiešala do nej instantný čaj s citrónom. Voda z vodovodu chutila

toto leto chlóróm. Bolo treba niečím prekryť tú chuť. Z mrazničky som vybrala formu na ľad. Na mláskavé zvuky gumového tesnenia reagoval pes nervózne. Nastražil uši, obrátil hlavu, začal nepokojne pobiehať sem a tam. Aby som mu urobila po vôli, ľad som odložila.

V chladničke som našla minisalámu. Stiahla som z nej plastovú šupu, otvorila vchodové dvere a hodila salámu na tmavé schodisko. Pristála s tmenou ozvenou kdesi dole. Pokúsila som sa nahuckať psa na salámu. Potisla som ho k dverám a povedala: „Hľadaj!“ Pes vzdoroval. Zaprel sa všetkými štyrmi labami do koberca v predsieni a zavrčal. Zasvietila som na schodisku, zišla pár schodov nadol a doniesla salámu naspäť, podržala som mu ju pred ňufákom. Zamávala som salámou, aby sa vôňa lepšie rozptýlila. Potom som ju ešte raz hodila von a súčasne som pošuchla psa. Chňapol po mne. Keď som schádzala schodmi po salámu, začula som, že pes odbehol naspäť do kuchyne. Sedel vedľa svojej misky na vodu a čakal na mňa. Položila som salámu na noviny. Pes ju odtiaľ opatrne zodvihol, odbehol s ňou do spálne a usadil sa na predložke pri posteli.

V úzkej tlame rozhrýzol salámu. Bol chudý, dlhonohý a rýchly, pohyboval sa obratne ako poľovnícky pes. Splstnatená srst' na ňom visela ako deka a nedovoľovala zistiť, nakoľko je tento elegantne pôsobiaci pes vyhladovaný.

Oblízal posledné odrobinky salámy medzi labami, skrútil sa a položil si hlavu k zadným nohám. Dýchal pravidelne, čierny chrbát sa rytmicky dvíhal a klesal, občas sa trhol, zastríhal ušami.

Ešte ani raz som ho nepohladkala. Zdržiaval sa v mojej blízkosti, ale nezdalo sa, že by prikladal nejakú dôležitosť dotykom. Ani mňa špinavá srst' práve nelákala a pokladala som za rozumné udržiavať bezpečný odstup od jeho prekvapivo lesklých zubov. V žiadnom prípade to nebol izbový psík, ktorého možno maznať, parfumovať, zavinúť do uteráka a usadiť sa s ním na gauči pred televízorom.